

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.7.2012
COM(2012) 407 final

2012/0199 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

**om inrättande av en unionsinsats för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren
2020 till 2033**

{SWD(2012) 226 final}

SAMMANFATTNING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Evenemanget Europeiska kulturhuvudstad inrättades 1985 som ett mellanstatligt initiativ. Det omvandlades officiellt till en EU-insats 1999 för att få större genomslagskraft. Man fastställde nya kriterier och urvalsförfaranden och upprättade en kronologisk förteckning över medlemsstater med en turordning enligt vilken de skulle stå värdar för evenemanget, och en europeisk jury med oberoende experter tillsattes för att bedöma ansökningarna (Europaparlamentets och rådets beslut 1419/1999/EG av den 25 maj 1999 om att inrätta en gemenskapsåtgärd för evenemanget "Europeisk kulturhuvudstad" för åren 2005 till 2019). Reglerna förnyades 2006 för att vidareutveckla initiativets genomslagskraft genom att stimulera till tävlan mellan städerna och främja ansökningarnas kvalitet. I dessa nya regler infördes även olika åtgärder för att bistå städerna i förberedelserna, däribland en övervakningsprocess (Europaparlamentets och rådets beslut nr 1622/2006/EG av den 24 oktober 2006 om inrättande av en gemenskapsåtgärd för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren 2007 till 2019).

Beslut nr 1622/2006/EG löper ut 2019. Tävlingen om titeln startar för närvarande sex år före evenemanget så att städerna får tillräckligt med tid för att förbereda sig inför det år då de innehar kulturhuvudstadstiteln. Därför bör den rättsliga grunden för fortsättningen av evenemanget Europeisk kulturhuvudstad antas under 2013 så att övergången år 2020 blir smidig.

2. UTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED INTRESSERADE PARTER OCH ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

Kommissionens arbete med förslaget om evenemanget Europeisk kulturhuvudstad efter 2019 bygger på omfattande material.

Sedan 2007 säkerställer kommissionen den externa och oberoende utvärderingen av varje Europeisk kulturhuvudstad. Hittills har utvärderingen gjorts av kulturhuvudstäderna 2007-2010 och utvärderingen för 2011 pågår. Tidigare utvärderades kulturhuvudstäderna för åren 1995 – 2004 externt i en enda rapport. Kommissionen har också begärt en utvärdering av utvärderings- och övervakningsförfarandena som infördes genom beslut nr 1622/2006/EG.

Ett samråd genomfördes på internet mellan den 27 oktober 2010 och den 12 januari 2011 och 212 svar inkom. Efter detta samråd hölls ett offentligt möte i Bryssel den 2 mars 2011 med över 200 personer närvarande, varav merparten var företrädare för myndigheter och organisationer.

Viktigt material för reflektionen över framtiden för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad tillhandahölls också i den rapport på egen initiativ som antogs av Regionkommittén i februari 2012 och av konferensen vid evenemangets 25-årsjubileum som hölls i Bryssel i mars 2010 och som samlade över 50 tidigare, aktuella och blivande Europeiska kulturhuvudstäder eller ansökande städer och 500 deltagare.

Det är viktigt att markera att det fanns en bred samstämmighet kring alla väsentliga frågor mellan det underlag och de uppgifter som samlats in vid utvärderingarna å ena sida och de

åsikter som uttrycktes under samrådet å den andra. Tack vare detta kunde kommissionen fastställa en rad viktiga lärdomar för framtiden för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad.

Det råder ett brett samförstånd kring det faktum att evenemanget Europeisk kulturhuvudstad är en mycket framgångsrik insats, och man stöder allmänt tanken att evenemanget ska få fortsätta efter 2019. Det framgår tydligt att evenemanget har blivit ett av mest ambitiösa kulturinitiativen i Europa både vad gäller omfattning och täckning. Det har också blivit ett av unionens mest synliga och prestigefyllda initiativ och förmodligen ett av de mest uppskattade bland Europas invånare.

Evenemanget Europeisk kulturhuvudstad kan medföra många vinster för städerna om det planeras noggrant. Det är främst ett kulturevenemang men kan också medföra betydande samhälleliga och ekonomiska fördelar, särskilt när evenemanget ingår i en långsiktig kulturledd utvecklingsstrategi för staden och dess omgivande region. Det bör också noteras att även om endast en stad i varje medlemsstat får vara värd för evenemanget under ett visst år har tävlingen en viktig hävstångseffekt på utarbetandet av nya eller mer effektiva politiska åtgärder och strategier även i städer som inte tilldelas titeln.

Evenemanget Europeisk kulturhuvudstad är emellertid också en stor utmaning. Det är mycket krävande att genomföra ett helt år av kulturverksamhet och vissa kulturhuvudstäder har bättre än andra kunnat dra fördel av de möjligheter som titeln innebär. Den största utmaningen för framtiden blir därför att bygga vidare på det aktuella systemets starka sidor och samtidigt hjälpa varje enskilt kulturhuvudstad att till fullo utnyttja titelns potential och på bästa sätt ta tillvara de kulturella, sociala och ekonomiska fördelarna.

Med ledning av utvärderingens resultat och det offentliga samrådet har kommissionen kartlagt fem följande huvudproblem som städerna måste hantera när de förbereder evenemanget:

- Den största svårigheten hittills har varit effekten av nationell och lokal politik på budgeten som måste förbli så stabil som möjligt mellan ansöknings- och slutetappen, samt inverkan av politiken på andra aspekter av evenemangets organisation. Det politiska stödet är grundläggande eftersom den största delen av medlen är offentliga och utan det stödet är inte stadens ansökan trovärdig, men samtidigt behöver det genomförande laget respekt för sitt konstnärligt oberoende för att värna om evenemangets trovärdighet.
- Av utvärderingarna har det också framgått att man i några av kulturhuvudstäderna inte fullt begripit den europeiska dimensionen som kunde ha varit synligare.
- Flera städer har inte integrerat titeln i en långsiktig strategi och följaktligen haft svårt att säkerställa att titelns resultat fick en varaktig effekt på staden.
- Det saknas fortfarande mätningmekanismer som städerna själva inför och således saknas det förstahandsuppgifter om titelns effekter. Detta försvårar jämförelsen mellan huvudstäderna och försvagar överföringen av erfarenheter.
- Slutligen har flera medlemsstater redan varit värdar för evenemanget vid flera tillfällen och några av dem har endast ett begränsat antal realistiska kandidater till ett så storskaligt evenemang som Europeisk kulturhuvudstad. Att vara värd för titeln skulle kunna få starka negativa effekter på en stad som har alltför begränsade

möjligheter och urvalet av svaga kulturhuvudstäder skulle medföra risk för prestige och varumärket hos evenemanget Europeisk kulturhuvudstad på lång sikt.

Med ledning av detta testades följande tre möjligheter för det framtida evenemanget Europeisk kulturhuvudstad efter 2019:

- 1) Att fortsätta verksamheten med en identisk rättslig grund som det aktuella beslutet och helt enkelt bifoga en ny kronologisk förteckning över medlemsstater till det.
- 2) Att avbryta verksamheten.
- 3) Att fortsätta verksamheten med en ny rättslig grund där man tar itu med de problem som stötts på med det aktuella beslutet. Följande två alternativ testades inom denna möjlighet:
 - 3a) Att bifoga en ny kronologisk förteckning över medlemsstater, eller
 - 3b) att tilldela titeln på grundval av en öppen tävling.

För varje möjlighet undersöktes de kulturellerade, ekonomiska, sociala och miljörelaterade effekterna. Sedan bedömdes och rangordnades möjligheterna enligt hur effektiva de skulle vara när det gällde att uppnå målen för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad, deras resurseffektivitet, kostnad och administrativa börda, samstämmighet med unionens bredare politiska mål och deras synergieffekter och komplementaritet med unionens övriga mål, samt deras genomförbarhet.

Den möjlighet som fick den mest positiva övergripande bedömningen var möjlighet 3a, nämligen en ny kronologisk förteckning över medlemsstater. Denna möjlighet fick högre placering än alla övriga och blev den som föredrogs.

Huvudresultaten av utvärderingarna och det offentliga samrådet samt de logiska steg som togs i jämförelsen av möjligheterna sammanfattas i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar som åtföljer detta förslag.

3. FÖRSLAGETS RÄTTSLIGA ASPEKTER

Evenemanget Europeisk kulturhuvudstad har sin grund i artikel 167 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. I artikeln får EU i uppdrag att ”bidra till kulturens utveckling i medlemsstaterna med respekt för dessas nationella och regionala mångfald samtidigt som unionen ska framhäva det gemensamma kulturarvet”. Unionen ska också ”främja samarbetet mellan medlemsstaterna” inom kultur och ”vid behov stödja och komplettera deras verksamhet”.

I överensstämmelse med artikel 291 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör kommissionen, enligt det nya beslutet, officiellt utse Europeiska kulturhuvudstäder på rekommendation av den europeiska juryn av oberoende experter.

Förslaget överensstämmer med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Genomförandet av evenemanget Europeisk kulturhuvudstad förblir huvudsakligen på lokal och nationell nivå. Det har dock framkommit av utvärderingarna och det offentliga samrådet att unionen har en avgörande uppgift när det gäller att samordna medlemsstaterna och säkerställa tillämpningen

av gemensamma, tydliga och öppna kriterier, samt beträffande urvals- och övervakningsförfarandena för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad. Unionen kommer också att stödja förberedelsen av de utvalda städerna via den europeiska expertjuryns rekommendationer, utbyte av bästa lösningar mellan städerna och ett ekonomiskt bidrag i form av Melina Mercouri-priset.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Precis som det redan var fallet för beslut nr 1622/2006/EG har inte kommissionens förslag några direkta budgetkonsekvenser.

Perioden som förslaget omfattar sammanfaller med flera fleråriga budgetramar. För budgetramen 2014-2020 kommer evenemangets Europeisk kulturhuvudstad finansiella aspekter, inbegripet Melina Mercouri-priset, kostnaderna för den europeiska expertpanelen, verksamhetens synlighet på europeisk nivå och den nödvändiga personalen vid kommissionen för att stödja verksamheten att ingå i programmet Kreativa Europa.

Under åren efter 2020 blir evenemangets Europeisk kulturhuvudstad rättsliga och finansiella aspekter direkt kopplade till bestämmelserna i de framtida fleråriga budgetramarna och därför bör de också behandlas inom ramen för respektive EU-program som stöder kultur.

5. SAMMANFATTNING AV BESLUTET

Med ledning av utvärderingarnas och det offentliga samrådets resultat har man i förslaget till evenemanget Europeisk kulturhuvudstad efter 2019 behållit huvuddragen och den allmänna strukturen i det nu gällande systemet, nämligen:

- Titeln kommer även i fortsättningen att tilldelas på grundval av en kronologisk förteckning över medlemsstater. Detta rotationssystem har visat sig vara det enda system som ger lika möjligheter till varje medlemsstat att vara värd för evenemanget och en geografisk jämvikt i placering av Europeiska kulturhuvudstäder, och på så sätt får unionen möjligheten att framhäva de europeiska kulturernas mångfald och allmänheten i hela Europa kan få uppleva evenemanget i sin närhet.
- Titeln kommer även i fortsättningen att förbehållas städer. Städerna får även i fortsättningen möjligheten att engagera sin omgivande region för att nå ut till en bredare publik och få större genomslagskraft; emellertid har det visat sig att klar ledarskap av en stad är avgörande framgångsfaktor.
- Titeln kommer även i fortsättningen att tilldelas med ledning av ett kulturprogram som upprättats särskilt för kulturhuvudstadsåret för att främja en stark europeisk dimension.
- Urvalsförfarandet i två etapper som utförs av en europeisk jury av oberoende experter har visat sig vara rättvist och öppet och kommer att kvarstå. I synnerhet har detta förfarande gjort det möjligt för städerna att förbättra sina ansökningar mellan det preliminära och det slutliga urvalet, med ledning av expertråd de fått av juryn.
- Titeln kommer även i fortsättningen att tilldelas för ett helt år så att den förblir tydlig och högt siktande.

Samtidigt föreslår man en rad förbättringar för att ta itu med de problem som det nu gällande beslutet medför och för att hjälpa städerna utnyttja titeln på bästa sätt. De viktigaste förändringarna som den nya rättsliga grunden inför är följande:

- Kriterierna har gjorts tydligare för att ge mer handledning åt de ansökande städerna och mer mätbara för att hjälpa expertjuryn vid urvalet och övervakningen av städerna. Man har varit särskilt uppmärksam på att initiativets potentiella hävstångseffekter utnyttjas optimalt när det gäller att främja långsiktiga lokala kulturledda utvecklingsstrategier, säkerställa de ansökande städernas förmåga att faktiskt stå värdar för titeln, höja kulturprogrammets europeiska dimension och synlighet, säkerställa en hög nivå i det kulturella och konstnärliga innehållet, främja ett högt deltagande bland lokalbefolkningen och söka säkerställa budgetens stabilitet och de konstnärliga lagens oberoende.
- Man har förstärkt villkoren för beviljandet av Melina Mercouri-priset. Priset kommer dessutom inte längre att utbetalas tre månader före kulturhuvudstadsåret utan i mitten av själva året för att säkerställa att städerna håller sina åtaganden, särskilt vad gäller finansiering, programplanering och EU-synlighet.
- Det anges tydligt att den europeiska juryn inte har skyldighet att avge en positiv rekommendation om ingen ansökan uppfyller kriterierna.
- De åtföljande åtgärder som stöder städerna under föreberedelsen efter att de tilldelats titeln har förstärkts så att städerna får ytterligare stöd och handledning. Man har infört ytterligare ett övervakningsmöte, juryledamöternas besök i städerna blir mer systematiska och utbytet av erfarenheter och bästa lösningar mellan tidigare, aktuella och kommande kulturhuvudstäder samt ansökande städer kommer att förstärkas.
- Nya utvärderingsskyldigheter införs för städerna själva så att de får en mer omfattande överblick över titels effekter och kan tillhandahålla jämförbara uppgifter.
- Slutligen föreslår man att åter öppna verksamheten för deltagande av kandidatländer och potentiella kandidatländer efter 2019, vilket var fallet fram till 2010. Erfarenheten bland annat av Sibiu 2007 och Istanbul 2010 har visat att detta kan vara till gagn både för dessa länder och för unionen.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT

om inrättande av en unionsinsats för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren 2020 till 2033

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 167.5 första strecksatsen,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande¹,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) syftar till en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken och tilldelar unionen bland annat uppgiften att bidra till kulturens utveckling i medlemsstaterna, med respekt för dessas nationella och regionala mångfald samtidigt som unionen ska framhäva det gemensamma kulturarvet. I detta sammanhang ska unionen vid behov stödja och komplettera medlemsstaternas insatser för att förbättra kunskaperna om och sprida de europeiska folkens kultur och historia.
- (2) I meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en europeisk agenda för en kultur i en alltmer globaliserad värld², vilket stöddes av rådet i dess resolution av den 16 november 2007 om en europeiska kulturagenda³, fastställs målen för unionens framtida verksamhet inom kultur. Denna verksamhet bör främja kulturell mångfald och dialog mellan kulturerna. Den bör också främja kulturen som en drivkraft för kreativitet inom ramen för tillväxt och sysselsättning samt som ett väsentligt inslag i unionens yttre förbindelser.

¹ EUT C , , s. .

² KOM(2007) 242 slutlig.

³ EUT C 287, 29.11.2007, s. 1.

- (3) I Europaparlamentets och rådets beslut nr 1622/2006/EG av den 24 oktober 2006 inrättas en gemenskapsåtgärd för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren 2007 till 2019⁴.
- (4) Av utvärderingarna av Europeiska kulturhuvudstäder samt av det offentliga samrådet om verksamhetens framtid efter 2019 framgår att kulturhuvudstäderna med tiden blivit ett av det mest högt siktande kulturinitiativen i Europa samt ett av de mest uppskattade av Europas medborgare.
- (5) Förutom de ursprungliga målen för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad som var att framhäva de europeiska kulturernas rikedom och mångfald och deras gemensamma drag samt främja större förståelse mellan Europas medborgare har städer som haft titeln med tiden lagt till en ny dimension genom att använda titelns hävstångseffekt för att främja städernas utveckling mer allmänt.
- (6) Dessa mål är helt i linje med målen för programmet Kreativa Europa⁵ som syftar till att främja Europas kulturella och språkliga mångfald och stärka konkurrenskraften i den kulturella och den kreativa sektorn med avsikten att stödja smart och hållbar tillväxt för alla.
- (7) Utvärderingarna och det offentliga samrådet har visat att när det planeras noggrant innebär evenemanget Europeisk kulturhuvudstad många potentiella vinster. Evenemanget förblir först och främst ett kulturinitiativ men kan också medföra betydande sociala och ekonomiska fördelar, särskilt när evenemanget ingår i en långsiktig kulturledd utvecklingsstrategi för staden.
- (8) Evenemanget Europeisk kulturhuvudstad är också en stor utmaning. Det är krävande att genomföra ett helt år av kulturverksamhet och vissa kulturhuvudstäder har bättre än andra kunnat dra fördel av möjligheterna. Därför bör insatser förstärkas för att alla städer ska kunna utnyttja titeln på bästa sätt.
- (9) Titeln bör även i fortsättningen förbehållas städer, men städerna bör även i fortsättningen kunna få möjligheten att engagera sin omgivande region för att nå ut till en bredare publik och få större genomslagskraft.
- (10) Titeln bör även i fortsättningen tilldelas med ledning av ett kulturprogram som upprättats särskilt för kulturhuvudstadsåret och ha en stark europeisk dimension, men detta program måste ingå i en strategi på längre sikt.
- (11) Urvalsförfarandet i två etapper med ledning av en kronologisk förteckning över medlemsstater och som utförs av en europeisk jury av oberoende experter har visat sig vara rättvist och öppet. Det har gjort det möjligt för städerna att förbättra sina ansökningar mellan det preliminära och det slutliga urvalet, med ledning av de expertråd de fått av juryn, och säkerställt en rättvis fördelning av kulturhuvudstäder i alla medlemsstater.
- (12) Urvalskriterierna bör göras tydligare för att ge mer handledning åt de ansökande städerna och mer mätbara för att hjälpa expertjuryn vid urvalet och övervakningen av

⁴ EUT L 304, 3.11.2006, s. 1.

⁵ KOM(2011) 785 slutlig.

städerna. De bör i synnerhet förstärka titelns långsiktiga effekter genom att belöna de städer som utarbetat en kulturpolitisk strategi på lång sikt.

- (13) Förberedelseetappen mellan det att staden utses till Europeisk kulturhuvudstad och det år den innehar titeln är av avgörande vikt för en kulturhuvudstads framgång. Intressenterna är klart överens om att de åtföljande åtgärder som infördes i beslut nr 1622/2006/EU har varit av stor nytta för städerna. Åtgärderna bör vidareutvecklas särskilt genom tätare övervakningsmöten och juryledamöters besök till städerna, och med ett ännu mer intensivt utbyte av erfarenheter mellan tidigare, aktuella och kommande kulturhuvudstäder och kandidatstäder.
- (14) Melina Mercouri-priset har fått starkt symboliskt värde som går mycket längre än det faktiskt prisbelopp som kommissionen kan bevilja. För att säkerställa att de utsedda städerna uppfyller sina åtaganden bör dock villkoren för utbetalningen av priset göras strängare och tydligare.
- (15) Det är viktigt att städerna klargör i allt kommunikationsmaterial att evenemanget Europeiska kulturhuvudstäder är ett EU-initiativ.
- (16) I kommissionens utvärderingar av resultaten av tidigare Europeiska kulturhuvudstäder kan man inte finna förstahandsuppgifter om titels effekter, utan de bygger på uppgifter som samlats in på lokal nivå. Därför bör städerna själva vara huvudaktörerna i utvärderingsförfarandet och införa effektiva mätmekanismer.
- (17) Erfarenheten med bland andra Sibiu 2007 och Istanbul 2010 har visat att kandidatländernas deltagande kan bidra till att föra dem närmare unionen genom att framhäva de europeiska kulturernas gemensamma aspekter. Evenemanget Europeiska kulturhuvudstäder bör därför åter öppnas efter 2019 för deltagande av kandidatländer och potentiella kandidatländer.
- (18) För att säkerställa enhetliga förhållanden för genomförandet av detta beslut och i synnerhet bestämmelserna om att utse Europeiska kulturhuvudstäder bör genomförandebefogenheterna delegeras till kommissionen
- (19) Beslut 2006/1622/EG bör upphävas och ersättas med det här beslutet. Dess bestämmelser bör dock fortsätta gälla för alla Europeiska kulturhuvudstäder fram till 2019 som redan utsetts eller håller på att utses.
- (20) Eftersom målen för detta beslut i tillräcklig utsträckning inte kan uppnås av medlemsstaterna och därför bättre kan uppnås på unionsnivå, särskilt på grund av behovet av gemensamma, tydliga och öppna kriterier och urvals- och övervakningsförfaranden för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad samt starkare samordning mellan medlemsstaterna, får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta beslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Syfte

Genom detta beslut inrättas en EU-insats för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren 2020 – 2033.

Artikel 2

Mål

1. Insatsen allmänna mål ska vara följande:
 - a) Att värna om och främja de europeiska kulturernas mångfald och att framhäva deras gemensamma egenskaper.
 - b) Att främja kulturens bidrag till städernas långsiktiga utveckling.
2. De särskilda målen för programmet ska vara att
 - a) förhöja omfattningen, mångfalden och den europeiska dimensionen i städernas kulturutbud, däribland genom samarbete över gränserna,
 - b) bredda tillgången till och deltagandet i kulturlivet,
 - c) stärka kultursektorns kapacitet och dess uppkopplingsmöjligheter med andra sektorer,
 - d) förbättra städernas internationella rykte via kultur.

Artikel 3

Deltagande i insatsen

1. Städer i medlemsstaterna ska ha rätt att bli utsedda till Europeiska kulturhuvudstäder under ett år i den turordning som fastställs i bilagan.

Titeln ska gälla högst en stad i var och en av de medlemsstater som anges i förteckningen.
2. När ett land ansluter sig till unionen efter det att det här beslutet antagits ska den förteckning som avses i bilaga uppdateras i enlighet med detta. Städerna i det landet kommer på så sätt att ha rätt att utses till Europeiska kulturhuvudstäder enligt samma regler och förfaranden som i övriga medlemsstater.

Eftersom tävlan om titeln ska inledas sex år före det år då titeln innehas för att ge städerna tillräckligt med tid för förberedelser efter det att de har utsetts kommer

förteckningen inte att uppdateras för de länder som ansluter sig till unionen efter den 31 december 2026.

Om en stad i ett anslutande land redan utsetts till Europeisk kulturhuvudstad under åren 2020 to 2033 enligt de regler och förfaranden som gäller för kandidatländer och potentiella kandidatländer enligt stycke 3 ska förteckningen inte uppdateras.

3. Städer i kandidatländer och potentiella kandidatländer ska också ha möjligheten att ansöka om titeln Europeisk kulturhuvudstad inom ramen för en öppen tävling som anordnas vart tredje år parallellt med tävlingarna i de två medlemsstaterna i enlighet med kalendern i bilagan.

De särskilda bestämmelserna för städer i kandidatländer och potentiella kandidatländer fastställs i artikel 10.

Artikel 4

Ansökningar

1. Tävlingen om titeln Europeisk kulturhuvudstad ska endast vara öppen för städer. De ansökande städerna får engagera sin omgivande region. Ansökningarna ska dock göras i den ledande stadens namn och om den blir utvald är det staden som tilldelas titeln.
2. Kommissionen ska ta fram en gemensam ansökningsblankett baserad på kriterierna som fastställts i artikel 5 och som ska användas av alla ansökande städer.
3. Varje ansökan ska bygga på ett kulturprogram med en stark europeisk dimension. Programmet ska löpa under ett år och inrättas särskilt för titeln Europeisk kulturhuvudstad enligt kriterierna i artikel 5. Det måste dock ingå i en långsiktig strategi för kulturens utveckling i staden.

Artikel 5

Kriterier

Kriterierna för bedömning av ansökningarna är uppdelade i följande sex kategorier: ”långsiktig strategi”, ”förmåga att tillhandahålla resultat”, ”kulturellt och konstnärligt innehåll”, ”europeisk dimension”, ”räckvidd” och ”ledning”.

1. Följande faktorer ska bedömas när det gäller långsiktig strategi:
 - a) Den strategi för stadens kulturutveckling som gäller vid tiden för ansökningen, inbegripet planer för styrformer av kulturen och hur kulturverksamheten ska hållas vid liv efter kulturhuvudstadsåret.
 - b) Planerna för stärkning av kultursektorns kapacitet.
 - c) Planerna för stärkning av långsiktiga kopplingar mellan kultursektorn och den sociala och den ekonomiska sektorn i staden.

- d) De planerade långsiktiga kulturellerade, sociala och ekonomiska effekterna som titeln skulle innebära för staden.
 - e) Planer för övervakning och utvärdering av inverkan av titeln på staden.
2. Vad gäller förmåga att tillhandahålla resultat ska de ansökande städerna bevisa:
- a) Att ansökan har politiskt stöd över partigränserna.
 - b) Att staden har eller kommer att ha lämplig och hållbar infrastruktur för att kunna stå värd för kulturhuvudstadsåret.
3. Följande faktorer ska bedömas när det gäller kulturellt och konstnärligt innehåll:
- a) En tydlig och konsekvent vision i kulturhuvudstadsårets kulturprogram.
 - b) Lokala konstnärers och kulturorganisationers medverkan i utformningen och genomförandet av kulturprogrammet.
 - c) Omfattning av och variation i den föreslagna verksamheten och dess övergripande konstnärliga kvalitet.
 - d) Förmåga att förena lokalt kulturarv och traditionella konstformer med nya, innovativa och experimentella kulturuttryck.
4. Följande faktorer ska bedömas när det gäller den europeiska dimensionen:
- a) Omfattningen och kvaliteten i verksamheten som främjar Europas kulturella mångfald.
 - b) Omfattningen och kvaliteten på verksamheten som framhäver de gemensamma dragen i Europas kulturer, arv och historia, samt den europeiska integrationen.
 - c) Omfattningen och kvaliteten på verksamheten som inbegriper europeiska artister, samarbete med operatörer eller städer i olika länder, och partnerskap över gränserna.
 - d) Strategin för att dra till sig intresset hos en bred europeisk publik.
5. Följande faktorer ska bedömas när det gäller räckvidd:
- a) Lokalbefolkningens och det civila samhällets medverkan i utarbetandet av ansökningen och genomförandet av evenemanget Europeisk kulturhuvudstad.
 - b) Inrättandet av nya och hållbara möjligheter för att en bred skala medborgare ska kunna besöka eller delta i kulturverksamhet, särskilt ungdomar och marginaliserade och mindre gynnade personer, inbegripet minoriteter, Särskilt uppmärksamhet ska också ägnas därhelst detta är möjligt åt hur tillgänglig denna verksamhet är för funktionshindrade och äldre personer.
 - c) Den övergripande strategin för publikutveckling och i synnerhet kopplingen till utbildning och deltagande av skolor.

6. Följande faktorer ska bedömas när det gäller ledning:
- a) Den föreslagna budgetens genomförbarhet. Budgeten ska täcka förberedelseetappen, själva kulturhuvudstadsåret och bestämmelser om uppföljningsverksamhet.
 - b) Den planerade styrstrukturen och det organ som ska genomföra evenemanget Europeisk kulturhuvudstad.
 - c) Utnämningsförfarandet för den konstnärlige ledaren och dennes verksamhetsfält.
 - d) Kommunikationsstrategin som ska vara övergripande och framhäva att evenemanget Europeisk kulturhuvudstad är ett EU-initiativ.

Artikel 6

Den europeiska juryn

1. En europeisk jury med oberoende experter (den europeiska juryn) ska inrättas för att genomföra urval och övervakning.
2. Den europeiska juryn ska bestå av tio ledamöter. Ledamöterna ska vara unionsmedborgare. De ska vara oberoende experter med betydande erfarenhet och sakkunskap inom kultursektorn, inom städernas kulturella utveckling eller anordnandet av ett kulturhuvudstadsår. De ska kunna ägna ett lämpligt antal arbetsdagar per år åt den europeiska juryn.

Efter att ha anordnat en inbjudan att anmäla intresse ska kommissionen göra ett första urval av en grupp potentiella ledamöter. Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska därefter välja ut tre experter var bland denna grupp och utnämna dem i enlighet med sitt eget förfarande. Regionkommittén ska välja ut en expert och utse denne i enlighet med sina förfaranden.

Varje institution och organ ska sträva efter att säkerställa att kompetenserna hos de experter som de utser kompletterar varandra i så stor utsträckning som möjligt, och att sammansättningen av experterna är geografiskt balanserad.

Den europeiska juryn ska utse sin ordförande.

3. Ledamöterna i den europeiska juryn ska utnännas för tre år. Emellertid, som undantag för den första juryn som inrättas enligt detta beslut, ska Europaparlamentet utse sina tre experter för tre år, rådet för ett år, kommissionen för två år och Regionkommittén ska utse sin expert för ett år för att möjliggöra en stegvis ersättning av ledamöter och på så sätt undvika en förlust av erfarenhet och kunnande som skulle äga rum om alla ledamöter ersattes samtidigt.
4. Ledamöterna i den europeiska juryn ska anmäla alla faktiska eller potentiella intressekonflikter i förhållande till en viss ansökande stad. Om en ledamot gör en sådana anmälan, eller om en sådan intressekonflikt upptäcks ska denna ledamot inte delta i urvalet för medlemsstaten i fråga eller i förekommande fall i urvalet för

kandidatländer eller potentiella kandidatländer. Ledamoten i fråga ska inte ersättas för detta förfarande och urvalet ska genomföras av den europeiska juryns återstående ledamöter.

5. Alla rapporter som den europeiska juryn färdigställer ska offentliggöras på kommissionens webbplats.

Artikel 7

Inlämning av ansökan i medlemsstaterna

1. Varje medlemsstat ska ansvara för anordnandet av tävlingen mellan sina städer i enlighet med kalendern i bilagan.
2. Medlemsstaterna ska offentliggöra en inbjudan att lämna in ansökningar sex år före kulturhuvudstadsårets början.

Vid varje inbjudan att lämna in ansökningar som riktas till städerna som ansöker om titeln ska den gemensamma ansökningsblankett som avses i artikel 4.2 användas.

Sista dag för att lämna in en ansökan inom varje inbjudan ska vara tio månader efter det att inbjudan offentliggjorts.

3. Den berörda medlemsstaten ska underrätta kommissionen om de ansökningar som inkommit.

Artikel 8

Preliminärt urval i medlemsstaterna

1. Varje medlemsstat ska sammankalla den europeiska juryn till ett urvalsmöte med de ansökande städerna fem år före kulturhuvudstadsåret.
2. Den europeiska juryn ska bedöma ansökningar enligt kriterierna i artikel 5. Juryn ska utarbeta en lista över de ansökande städer som går vidare till det slutliga urvalet och lämna en rapport om alla kandidatstäders ansökningar, samt utfärda rekommendationer till de städer som förts upp på listan.
3. Den europeiska juryn ska lägga fram rapporten för den berörda medlemsstaten och för kommissionen. Varje berörd medlemsstat ska formellt godkänna listan på grundval av urvalsjuryns rapport.

Artikel 9

Urvalet i medlemsstaterna

1. Kandidatstäderna som finns med i juryns lista ska komplettera sina ansökningar enligt de kriterier och rekommendationer som juryn utfärdat vid sitt möte för det preliminära urvalet och vidarebefordra dem till de berörda medlemsstaterna som sedan vidarebefordrar dem till kommissionen.

2. Varje berörd medlemsstat ska sammankalla den europeiska juryn till ett möte med kandidatstäderna för ett slutligt urval nio månader efter mötet i samband med det preliminära urvalet.
3. Den europeiska juryn ska bedöma de kompletterade ansökningarna.
4. Den europeiska juryn ska utfärda en rapport om ansökningarna tillsammans med en rekommendation för utnämning av en stad i den berörda medlemsstaten till Europeiska kulturhuvudstad. Om ingen av städerna uppfyller kriterierna får dock den europeiska juryn rekommendera att titeln inte tilldelas det året.

Rapporten ska också innehålla rekommendationer till den rekommenderade staden om de framsteg som den förväntas göra fram till kulturhuvudstadsåret.

Rapporten ska läggas fram för den berörda medlemsstaten och för kommissionen. Den ska offentliggöras på kommissionens webbplats.

Artikel 10

Bestämmelser för kandidatländer och potentiella kandidatländer

1. Kommissionen ska ansvara för anordnandet av tävlingen mellan städer i kandidatländer och potentiella kandidatländer.
2. Kommissionen ska i Europeiska unionens officiella tidning offentliggöra en inbjudan att lämna in ansökningar sex år före kulturhuvudstadsårets början. Inbjudan ska vara öppen för städer i alla kandidatländer och potentiella kandidatländer under förutsättning att dessa länder vid det datum då inbjudan offentliggörs deltar i programmet Kreativa Europa eller i påföljande unionsprogram som stöder kultur.

Av rättviseskäl med hänsyn till städer i medlemsstaterna ska dock varje stad ha rätt att delta i endast i en tävling för städer i kandidatländer och potentiella kandidatländer under åren 2020–2033, och en stad som deltagit i en sådan tävling ska under samma period inte få delta i någon påföljande tävling i en ny medlemsstat enligt reglerna i artikel 3.2.

Vidare, av rättviseskäl med hänsyn till medlemsstaterna, ska varje kandidatland eller potentiellt kandidatland ha rätt att stå värd för kulturhuvudstadsåret bara en gång under åren 2020-2033. Därför ska städer i länder som redan tilldelats titeln inte ha rätt att delta i senare tävlingar under samma tidsperiod.

3. Villkoren i artikel 4 och kriterierna i artikel 5 ska gälla för kandidatländer och potentiella kandidatländer.
4. Det preliminära urvalet av städer ska utföras av den europeiska juryn fem år före kulturhuvudstadsårets början, endast på grundval av de skriftliga ansökningsblanketter som avses i artikel 4.2. Inget möte med kandidatstäderna kommer att anordnas.

Den europeiska juryn ska bedöma ansökningarna enligt kriterierna. Juryn ska enas om en lista över de ansökande städer som går vidare till det slutliga urvalet och

utfärda en rapport om alla ansökande städer, samt rekommendationer till de kandidatstäderna som förts upp på listan. Rapporten ska lämnas till kommissionen och offentliggöras på kommissionens webbplats.

5. Kandidatstäderna som finns med i juryns lista ska komplettera sina ansökningar enligt de kriterier och rekommendationer som utfärdats vid det preliminära urvalet och vidarebefordra dem till kommissionen.

Kommissionen ska sammankalla den europeiska juryn till ett möte i Bryssel med kandidatstäderna på listan för ett slutligt urval nio månader efter det preliminära urvalet.

Den europeiska juryn ska bedöma de kompletterade ansökningarna.

Den ska utfärda en rapport om ansökningar från kandidatstäderna på listan tillsammans med en rekommendation för utnämning till Europeisk kulturhuvudstad av högst en stad i ett kandidatland eller potentiellt kandidatland. Om ingen av kandidatstäderna uppfyller kriterierna får dock den europeiska juryn rekommendera att titeln inte tilldelas det året.

Rapporten ska också innehålla rekommendationer till den rekommenderade staden om de framsteg och de arrangemang som den förväntas göra fram till kulturhuvudstadsåret.

Rapporten ska lämnas till kommissionen och offentliggöras på kommissionens webbplats.

Artikel 11

Utnämning

Kommissionens ska genom genomförandeakter officiellt utse de Europeiska kulturhuvudstäderna med vederbörligt beaktande av den europeiska juryns rekommendationer. Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet, rådet och Regionkommittén om detta.

Artikel 12

Samarbete mellan de utnämnda städerna

1. Efter det att de utnämnts ska de städer som är värdar för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad samma år söka upprätta kopplingar mellan sina kulturprogram.
2. Samarbetet ska bedömas inom ramen för övervakningsförfarandet enligt artikel 13.

Artikel 13

Övervakning

1. Den europeiska juryn ska övervaka de Europeiska kulturhuvudstädernas förberedelser och ge städerna stöd och handledning från den tidpunkt de utnämns till kulturhuvudstadsårets början.
2. I detta syfte ska kommissionen sammankalla den europeiska juryn och de berörda städerna till tre möten. Det första mötet ska äga rum tre år före kulturhuvudstadsårets början. Det andra mötet ska äga rum arton månader före kulturhuvudstadsårets början och det tredje mötet ska äga rum två månader före kulturhuvudstadsårets början. Den berörda medlemsstaten eller det berörda landet får utse en observatör till dessa möten.

Städerna ska överlämna rapporter om framsteg till kommissionen sex veckor före varje möte.

Vid mötena ska den europeiska juryn bekanta sig med förberedelserna och ge råd i syfte att hjälpa städerna utarbeta ett program av hög kvalitet och en effektiv strategi. Juryn ska vara särskilt uppmärksam på rekommendationerna i urvalsrapporten och de tidigare övervakningsrapporterna.

3. Efter varje möte ska den europeiska juryn utfärda en rapport om läget i förberedelserna och om vilka åtgärder som bör vidtas.

Övervakningsrapporterna ska vidarebefordras till kommissionen och till de berörda städerna, medlemsstaterna eller länderna. De ska också offentliggöras på kommissionens webbplats.

4. Förutom övervakningsrapporterna får kommissionen anordna besök för europeiska juryns ledamöter till de utnämnda städerna närhelst detta är nödvändigt.

Artikel 14

Pris

1. Den tidsperiod som detta beslut omfattar kommer att sammanfalla med flera fleråriga budgetramar. För var och en av dessa fleråriga budgetramar ska kommissionen undersöka möjligheter att tilldela de utsedda städerna ett penningpris uppkallat efter Melina Mercouri. Prisets rättsliga och finansiella aspekter ska behandlas inom ramen för respektive unionsprogram som stöder kultur.
2. Om villkoren i första stycket är uppfyllda och Melina Mercouri-priset tilldelas en utnämnd stad ska priset utbetalas senast i slutet av juni det år kulturhuvudstadsåret äger rum, under förutsättning att staden uppfyller de åtaganden den gjorde vid ansökningen och genomför alla de rekommendationer som den europeiska juryn utfärdade i urvals- och övervakningsrapporterna.

Åtagandena som gjordes vid ansökningstillfället ska anses vara uppfyllda av den utnämnda staden om ingen väsentlig ändring gjorts i programmet eller strategin mellan ansökningstillfället och kulturhuvudstadsåret, och i synnerhet om

- a) budgeten har förblivit densamma mellan utnämningen av staden och kulturhuvudstadsårets början,

- b) det konstnärliga lagets oberoende har respekterats,
- c) den europeiska dimensionen har förblivit tillräckligt stark i kulturprogrammets slutliga version,
- d) stadens kommunikationsstrategi och kommunikationsmaterial klargör tydligt att evenemanget Europeiska kulturhuvudstäder är ett EU-initiativ,
- e) det har gjorts planer för övervakning och utvärdering av inverkan av titeln på staden.

Artikel 15

Praktiska arrangemang

Kommissionen ska i synnerhet

- a) säkerställa insatsens övergripande enhetlighet,
- b) säkerställa samordningen mellan medlemsstaterna och den europeiska juryn,
- c) med beaktande av målen och kriterierna upprätta riktlinjer för urval och övervakning i nära samarbete med den europeiska juryn,
- d) tillhandahålla stöd till den europeiska juryn.
- e) offentliggöra all relevant information och bidra till att insatsen blir synlig på europeisk nivå,
- f) uppmuntra till utbyte av erfarenheter och bästa lösningar mellan tidigare, nuvarande och framtida kulturhuvudstäder och kandidatstäder.

Artikel 16

Utvärdering

1. Utvärderingen av resultaten av varje Europeisk kulturhuvudstad ska ligga under den berörda stadens ansvar.

Kommissionen ska fastställa gemensamma riktlinjer och indikatorer för städerna med ledning av målen och kriterierna för insatsen för att se till att det finns ett enhetligt synsätt på utvärderingsförfarandet.

Städerna ska skicka in sina utvärderingsrapporter till kommissionen senast den 31 oktober det år som följer på kulturhuvudstadsåret. Kommissionen ska offentliggöra dessa rapporter.

2. Förutom städernas utvärderingar ska kommissionen också säkerställa en regelbunden extern och oberoende utvärdering av Europeiska kulturhuvudstädernas resultat. Kommissionens utvärderingar ska inriktas på placeringen av alla tidigare

kulturhuvudstäder i ett europeiskt sammanhang som möjliggör jämförelser och nyttiga lärdomar för kommande kulturhuvudstäder, samt alla europeiska städer.

Dessa externa och oberoende utvärderingar ska även bedöma insatsen Europeisk kulturhuvudstad som helhet, inbegripet effektiviteten i de förfaranden som ingår i driften av verksamheten, insatsens genomslagskraft och hur den skulle kunna förbättras.

Kommissionen ska för Europaparlamentet, rådet och Regionkommittén lägga fram

- a) en första interimsvärderingsrapport senast den 31 december 2024,
- b) en andra interimsvärderingsrapport senast den 31 december 2029,
- c) en utvärderingsrapport efter programmets avslutande, senast den 31 december 2034.

Artikel 17

Upphävande och övergångsbestämmelser

Beslut nr 1622/2006/EG ska upphöra att gälla. Beslutet ska dock fortsätta att gälla för städer som har utsetts eller håller på att utses till Europeiska kulturhuvudstäder för åren 2012–2019.

Artikel 18

Detta beslut träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordföranden

På rådets vägnar
Ordföranden

BILAGA

Turordning när det gäller rätten att nominera en Europeisk kulturhuvudstad

2020	Kroatien ⁶	Irland	Kandidatland eller potentiellt kandidatland
2021	Rumänien	Grekland	... ⁷
2022	Litauen	Luxemburg	
2023	Ungern	Förenade kungariket	Kandidatland eller potentiellt kandidatland
2024	Estland	Österrike	
2025	Slovenien	Tyskland	
2026	Slovakien	Finland	Kandidatland eller potentiellt kandidatland
2027	Lettland	Portugal	
2028	Tjeckien	Frankrike	
2029	Polen	Sverige	Kandidatland eller potentiellt kandidatland
2030	Cypern	Belgien	
2031	Malta	Spanien	
2032	Bulgarien	Danmark	Kandidatland eller potentiellt kandidatland
2033	Nederländerna	Italien	

⁶ Under förutsättning att landet ansluter sig till unionen 2013.

⁷ Den tredje spalten i den förteckning som avses i bilagan ska uppdateras om nya länder ansluter sig till unionen efter det att beslutet antagits. Ordningen i vilken de ansluter sig ska respekteras. Minst sex år ska beräknas mellan datumet för anslutning och början på kulturhuvudstadsåret för att ge tillräckning tid åt urvals- och övervakningsförfarandena. Högsta antal Europeiska kulturhuvudstäder under ett visst år är tre. Om två eller fler länder ansluter sig till unionen vid samma datum och om ingen överenskommelse om deltagandeordningen mellan de berörda länderna kan nås ska rådet anordna lottning.